

Kediler

Son günlerde çok az kişi komik, sevimli bir kedi videosu izlemeden bir gün geçiriyor olmalı. Kimimiz onlara evimizin başköşesini ayırıyoruz, kimimiz siyah bir kedi ile karşılaşmak istemiyoruz.

Ayrıntılar köşemizin bu ayki konuğu kediler. İşte kediler hakkında az bilinenler.

! Kediler aç olmasalar bile avlanırlar. Georgia Üniversitesi'nin KittyCam projesi kapsamında serbest dolaşan 60 kedi kamera takılarak izlendi ve avlarının sadece %28'sini tükettikleri görüldü. Öldürdükten sonra avlarının yarısını avladıkları yerde bırakıyor, diğer yarısını da sahiplerinin evine götürüyorlar.

! Kedilerin karanlıkta bile avlanabilecek kadar gelişmiş olan gözleri vücutlarına oranla hayli büyüktür. John Bradshaw Kedi Algısı isimli kitabında gözlerinin büyüklüğü nedeniyle kedilerin yakına ve uzağa odaklanırken çok zorlandığını belirtiyor. Bu yüzden göz kasları da bu duruma bağlı olarak gelişiyor. Örneğin sokak kedileri uzağı iyi görebilirken yakını pek iyi göremiyor, ev kedilerinin büyük çoğunluğu ise uzağı iyi göremiyor.

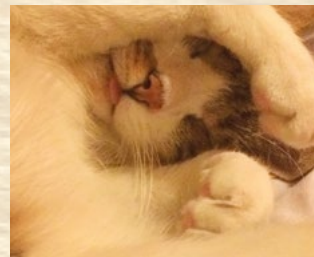
! Kedilerin gözleri çok büyük olduğundan kendilerine yaklaşık 40 cm'den daha yakın herhangi bir şeye odaklanamazlar, bu konuda bıyıklarından yardım alırlar, bıyıkları sayesinde net göremedikleri nesnelere algırlar.

! Kedilerin mükemmel bir koku alma duyusu vardır. Avustralya New South Wales Üniversitesi'nde 2010 yılında yapılan bir çalışmada yabancı kedilere fare kokulu kumaş parçaları koklatıldı. Altı gün sonra bile kokuyu hâlâ algılayabildikleri tespit edildi.

! Kediler sapan kemiği organları (vomeronazal organ) ile koku moleküllerini algılayarak çevreleri hakkında yakınlardaki kedilerin durumları da dahil olmak üzere pek çok ipucu edinir.

! Ancak kedilerin koku alma duyuları kadar etkileyici bir tat alma duyuları yok. 2006 yılında yapılan bir çalışmaya göre kediler şekerli besinleri algılamak için tat almaçı olmayan bir kaç memeliden biri. Bunun nedeni kedilerin şekerden çok ete ihtiyaç duyması olabilir. Kedilerin enerjilerini karbonhidratlardan değil de proteinlerden aldıkları için etobur olduğu düşünülüyor.

! 2014 yılının Ocak ayında yayımlanan ve kedilerin etobur olmasıyla ilgili bir çalışmada Çin'de bulunan, iki kediye ait 5300 yıllık kemikler incelendi. Kedilerden birinin tahıl bakımından zengin beslendiğini tespit eden araştırmacılar, bunun kedinin insanlar tarafından beslendiğine dair bir ipucu olduğunu belirtti. Bu ipucu da düşündüğümüzden daha eskiden beri Çin'de evcil kediler olduğunu gösteriyor.

! Dünyanın en zengin kedisi de 2012 yılında satış ve telif geliri 1 milyar doları aşan Japonya'nın çizgi film kahramanı Hello Kitty olsa gerek. Yapılan birkaç çalışmaya göre psikologlar Hello Kitty'yi bu kadar popüler yapan şeyin şirinliği olduğunu düşünüyor. Hello Kitty'nin gözlerinin birbirinden ayrı olması ve ağzının olmaması, ürkütücü olmayan ve sevgiye ihtiyaç duyan bir karakter izlenimi doğuruyor.

! Hello Kitty kadar şirin olmasa da, Mısır'da 4400 yıllık bir gömütte bulunan tasmalı bir kedi çiziminin bilinen en eski evcilleştirilmiş kedi görseli olduğu belirtiliyor.

! Ancak araştırmada sözü edilen kedi, bir ev kedisi olmayabilir. 2014 yılının Mart ayında yapılan başka bir araştırma, Çinli kedilerin evcil olmaktan çok ortakçı yani insanlarla karşılıklı yarar sağlayan hayvanlar olabileceğine dikkat çekti.

! Evcil olsun ya da olmasın sözü edilen bu Çinli kedilerin tüm evcil kediler gibi *Felis silvestris lybica* isimli yabani kedi türünden geldiği bir gerçek.

! 2007 yılında yapılan bir araştırmada *F. s. lybica*'nın en az 9000 yıl önce, Orta Doğu'da tahıl tarımının giderek yaygınlaştığı ve çiftçilerin kemirgenlere karşı bir çözüm arayışı içinde olduğu bir dönemde evcilleşmiş olabileceği sonucuna varıldı.

! Kedilerle insanlar arasındaki ilişkinin en eski arkeolojik kanıtı yaklaşık 9500 yıl önce Kıbrıs'ta bir insanın yanına gömülmüş olan kedi yavrusu. Ancak o dönemde tekneler kaçak yolcu alamayacak kadar küçük olduğundan, araştırmacılar kedi yavrusunun oraya belli bir amaçla getirilmiş olabileceğini düşünüyor.

! Kedilerle denizciler arasındaki ilişki de çok eskilere dayanıyor. Yüzyıllar boyunca kediler kemirgenleri yok etmeleri ve şans getirmeleri için denizcilerle seferlere çıktı.

! Gemiyle sefere çıkan bu kediler arkalarında iz de bırakmış. ABD'nin New England'tan Nova Scotia'ya kadar olan kıyı şehirlerindeki kedilerin %10'undan çoğunun fazladan bir parmağı var. Araştırmacılar bu şehirlerin tarih boyunca sahip oldukları ticari ağı incelediklerinde, 18. yüzyılın ortalarına kadar uzanan dönemde ticaret gemilerinden karaya çıkan birkaç polidaktil (çok parmaklı) kedinin bu duruma neden olduğunu düşünüyor.

! Çok kısa bir süre sonra kedilerin eksiksiz genetik profilini öğreneceğiz. 2014 yılının Ocak ayında "99 Lives Cat Whole Genome Sequencing Initiative" isimli proje kapsamında dünyanın her köşesinden kedi DNA'sı örnekleri toplanmaya başlandı.

! Açık erişimli ve bulut tabanlı 99 Lives veri tabanı, kedileri insanlara benzer biçimde etkileyen şeker hastalığının da aralarında yer aldığı, hem kedilere hem insanlara özgü hastalıkların incelenmesine yardımcı olacak.

<http://discovermagazine.com/2014/sept/20-20-things-you-didnt-know-about-cat>